

Streszczenie pracy doktorskiej
mgr lic. Agnieszka Szulborska

RECEPCJA IDEI MISYJNEJ W ARCHIDIECEZJI PRZEMYSKIEJ
PO II SOBORZE WATYKAŃSKIM W LATACH 1966 – 2016

Promotor: prof. dr hab. Jarosław Róžański OMI

Rozprawa doktorska podejmuje temat recepcji idei misyjnej po Soborze Watykańskim II w Archidiecezji Przemyskiej. Praca obejmuje okres 50 lat (1966-2016) – rządów abpa Ignacego Tokarczuka oraz abpa Józefa Michalika – i opiera się przede wszystkim na materiałach wydawanych przez instytucje podległe Archidiecezji Przemyskiej.

Celem głównym pracy jest ukazanie chociaż zarysu poziomu tejże recepcji objawiający się we wcieleniu jej w życie poprzez czyn, słowo i modlitwę na rzecz misji w Archidiecezji Przemyskiej i przez Archidiecezję Przemyską. Służą temu cztery rozdziały rozprawy doktorskiej.

Rozdział pierwszy wprowadza w zagadnienie pojęć „idea misyjna” oraz „recepcja eklezjalna” w świetle nauki Soboru Watykańskiego II i późniejszych opracowań teologicznych i dokumentów Kościoła na temat misji *ad gentes*. Podkreślone zostało nauczanie Kościoła o jego misyjnej naturze i obowiązku zaangażowania w sprawy misji każdego ochrzczonego. Zaznaczono także znaczenie formacji misyjnej opartej na dialogu i zauważono niebezpieczny trend traktowania zarówno formacji jak i działań na rzecz misji jako dodatku w duszpasterstwie – co prowadzić może do utracenia szansy ożywienia dynamizmu wiary we wspólnocie diecezjalnej. Powierzchnowa zaś formacja może prowadzić do postawienia aktywności charytatywnej jako podstawowej i niekiedy jedynej działalności na rzecz misji.

Rozdział drugi poświęcony jest instytucjom diecezjalnym i ich realizacji obowiązku misyjnego. Nie tylko Papież i Kongregacje ale przede wszystkim biskup i osoby wokół niego decydują o promowaniu lub zaniedbaniu spraw misyjnych. Rozdział drugi na podstawie dostępnych materiałów pokazuje analizę działań Seminarium Duchownego w Przemyślu (którego alumni z Koła Misyjnego, byli do ok. 2002 r. bardzo mocno zaangażowani w działania na rzecz misji), diecezjalnych środków masowego przekazu, formacji misyjnej w parafiach a przede wszystkim biskupów i osób delegowanych przez nich w diecezji do koordynacji działań na rzecz misji. Został zasygnalizowany problem zaniedbania misjologii w formacji permanentnej duchownych i praktyczny brak artykułów misjologicznych w periodykach

naukowych Archidiecezji Przemyskiej. Zaniebane zostały także zarządzane przez Episkopat Polski comiesięczne Nabożeństwa Misyjne. Zasygnalizowany został także problem współpracy archidiecezji z Papieskimi Dziełami Misyjnymi. Na koniec rozdziału został przybliżony zarys sylwetek księży misjonarzy diecezjalnych – *fidei donum*.

Rozdział trzeci podejmuje zagadnienie aktywności misyjnej zakonów - na podstawie przede wszystkim informacji w mediach diecezjalnych, co z pewnością nie daje jeszcze pełnego obrazu ich działalności. W działalności na terenie Archidiecezji Przemyskiej została podkreślona rola Zgromadzenia Misjonarek św. Piotra Klawera z Krosna, Ważną cechą podkreślaną w zakonach żeńskich, jest oddawanie się sprawom misji w duchu dziękczynienia za otrzymane od Boga łaski i dziękowanie za dar pracy misyjnej. Ważną kwestią w tym rozdziale jest fakt pochodzenia sporej liczby misjonarzy i misjonarek zakonnych z terenów Archidiecezji Przemyskiej – co też daje możliwości animacji misyjnej w lokalnych społecznościach, m.in. z okazji wizyt u rodziny podczas misyjnych urlopów w Polsce.

Czwarty rozdział podejmuje próbę analizy zaangażowania na rzecz misji osób świeckich. Pokazuje ich potencjał i chęć zaangażowania przy jednoczesnym zaniebaniu głębszej formacji misyjnej. W rozdziale został pokazany na przykładzie Stowarzyszenia Misyjno-Charytatywnego *Missio Misericordiae* wzór współpracy osób świeckich, konsekrowanych i duchowieństwa dbających o formację misyjną i systematyczną aktywność na rzecz misji. Szczególnym zaangażowaniem dla misji odznaczają się dzieci, zazwyczaj formowane w grupach Papieskich Dzieł Misyjnych Dzieci, czy zbierające się w grupy przy okazji zaangażowania w akcję „Kolędnicy Misyjni”. W rozdziale czwartym przybliżono także realia wyjazdu na tereny misyjne osób świeckich – wolontariuszy i misjonarzy świeckich.

Niniejsza rozprawa doktorska osiągnęła cel w postaci przygotowania zarysu recepcji idei misyjnej, co pozwoliło na wyciągnięcie wniosków iż różne środowiska mają zróżnicowany stopień recepcji eklezjalnej w podejmowanym temacie. Wnioski końcowe oraz zaproponowane działania mają na celu zaangażowania wszystkich diecezjan w podniesieniu poziomu znajomości i recepcji idei misyjnej według nauki katolickiej, szczególnie opracowanej przez Sobór Watykański II a także późniejsze dokumenty i opracowania.

Summary of the doctoral dissertation

M.Sc. Agnieszka Szulborska

RECEPTION OF THE MISSION IDEA IN THE ARCHDIOCESE OF PRZEMYSL

AFTER THE SECOND VATICAN COUNCIL IN 1966-2016

Supervisor: prof. dr hab. Jarosław Różański, OMI

The doctoral dissertation takes up the topic of the reception of the missionary idea after the Second Vatican Council in the Archdiocese of Przemyśl. The work covers a period of 50 years (1966-2016) - the time when archbishop Ignacy Tokarczuk and then archbishop Józef Michalik were in charge - and is based primarily on writings published by institutions subordinated to the Przemyśl Archdiocese.

The main aim of the work is to show at least an outline of the level of this reception, which is manifested in its implementation through deeds, words and prayers for the mission in the Przemyśl Archdiocese and by people the Przemyśl Archdiocese. Four chapters of the doctoral dissertation serve this purpose.

The first chapter introduces the issue of "missionary idea" and "ecclesiastical reception" in the light of the teaching of the Second Vatican Council and subsequent theological studies and documents of the Catholic Church on the topic of mission *ad gentes*. The teaching of the Church about its missionary nature and the duty of involvement in the mission of each baptized person were emphasized. The importance of missionary formation based on dialogue as well as a dangerous trend of treating both formation and activities for mission as just an addition to pastoral care was noticed. This issue may lead to the loss of an opportunity to revive the dynamism of faith in the diocesan community. On the other hand, superficial formation can lead to the placing of charity as the primary and sometimes only activity for the mission.

The second chapter is dedicated to diocesan institutions and its fulfillment of the missionary obligation. Not only the Pope and the Congregations, but most of all the bishops and those around him, decide whether to promote or neglect missionary matters. The second chapter, on the basis of available materials, presents an analysis of the activities of the Theological Seminary in Przemyśl (whose seminarians from the Mission Group were very involved in the activities for the mission until around 2002), diocesan mass media, missionary formation in parishes and, above all, activities of main bishops and persons delegated by them

in the diocese to coordinate issues of the mission. The problem of neglecting missiology in the permanent formation of clergymen and the practically lack of missiological articles in scientific periodicals of the Przemyśl Archdiocese have been signaled. The monthly Missionary Services ordered by the Polish Episcopate were also neglected. The problem of cooperation between the archdiocese and the Pontifical Missionary Societies was also highlighted. At the end of the chapter, an outline of the diocesan missionary priests' (*fidei donum*) silhouettes is presented -.

The third chapter deals with the issue of the missionary activity of religious orders - mainly on the basis of information in the diocesan media, which certainly does not give a full picture of their activities. In the work for mission in the Archdiocese of Przemyśl, it is clear the important role of the Missionaries of St. Piotr Klawer from Krosno. An important feature emphasized in many female religious orders is the attitude of thanksgiving related with the mission matters - thanksgiving for the graces received from God and thanksgiving for the gift of missionary work. An important issue in this chapter is the fact that a large number of religious men and women missionaries come from the Przemyśl Archdiocese - which also gives opportunities for missionary animation in local communities, especially on the occasion of visits in own family during missionary holidays in Poland.

The fourth chapter attempts to analyze the commitment to the mission of lay people. It shows their potential and willingness to engage while lacking deeper missionary formation. The chapter presents the example of the *Missio - Misericordiae* Mission and Charity Association, a model of cooperation between lay people, consecrated persons and clergy caring for missionary formation and systematic activity for missions. Children, usually formed in groups of the Pontifical Missionary Childhood, or gathered in groups during their involvement in the "Missionary Carolers" campaign, are particularly committed to the mission. The fourth chapter also presents the reality of the service of lay people in mission territories (volunteers and lay missionaries).

This doctoral dissertation has achieved the goal of preparing an outline of the reception of the missionary idea, which allowed to draw conclusions that different environments have a different level of ecclesial reception. The final conclusions and the proposed solutions are aimed at involving all who belong to the diocese in increasing the level of knowledge and reception of the missionary idea according to the Catholic teaching, especially developed by the Second Vatican Council, as well as later documents and studies.